

Radikalismen i går og i dag

//

//]]]]> //]]>

TIDSSKRIFT: Det er noe flyktig ved radikalismen. Å ha vært radikal for femti år siden betydde neppe det samme som det betyr i dag. Ender gårsdagens radikale opp med å bli dagens konservative? Eller er det liv i tesen om at de konservative blir de virkelig radikale i et samfunn hvor status quo er hurtig forandring og utvikling?

Av Emil Nicklas Johnsen. Arr. Idéhistorisk tidsskrift er ute med et nytt temanummer om radikalisme.

Siste nummer av *Arr. Idéhistorisk tidsskrift* tar for seg hva radikalisme har betydd i ulike historiske sammenhenger og i ulike situasjoner. Mye kan kalles radikalt, men hva har egentlig forskjellige former for radikalisme til felles? Begrepshistorisk sett er betegnelsen radikal blitt brukt mer for å beskrive politisk orienterte prosjekter på venstre banehalvdel. Men i Norge i dag, (etter 22.juli) snakkes det kanskje oftere om høyre-radikalisme i mediene.

Er det noe som har skjedd med måten vi forstår begrepet, og i andre rekke de såkalte radikale fenomene på? På hvilken måte kan det å se på radikalismens idéhistorie gjøre oss klokere på den lette forvirringen som hersker rundt bruken av begrepet i dag?

Dette siste spørsmålet er selvsagt vanskelig å besvare på en kort og klar måte, men noen aspekter kan kanskje løftes frem. For det første kan historien lære oss at begrepet radikal kanskje ikke egentlig er et strengt logisk definert begrep, men snarere et slags kallenavn – en merkelapp man setter på andre. Hvem sier høyt: «Jeg er radikal!?»

Etymologisk sett kommer radikalisme fra det latinske ordet for «rot» (og da ikke slik det ser ut på rommet ditt, men mer i retning av roten til en plante, et tre) – *radix*. Radikalismebetegnelsen har her sitt opphav i en organisk metafor. Den brukes for å beskrive samfunnet (som et organisk hele). Ofte kalles de radikale som ønsker dypgripende forandringer – og dermed i overført betydning de som vil rykke samfunnet opp etter roten. Men med en slik definisjon kan nesten hva som helst være radikalt, så lenge det ønsker seg bort fra dagens situasjon.

Bekrefter erkjennelsen av den historiske variasjonen (som man kan få en god smakebit på i dette nummeret av *Arr*) av ulike former for radikalisme et slikt betydningstap? Eller finnes det en kjerne i radikalismen? Hva med viljen til sannhet? Descartes snakket jo om en radikal tvil som nødvendig betingelse for å komme på sporet av sannheten. Her var det å gå til røttene – nå i betydningen «det grunnleggende» – noe positivt. Finnes det i så fall en sammenheng mellom en slik sannhetsvilje og radikalisme i betydningen viljen til (politisk) omkalfatring av det bestående?

Innhold

TEMA

- **Rikke Alberg Peters:** «Tysk høyreekstremisme i nye gevandter»
- **Trygve Mathiesen:** «Punk som radikalisme. Fra radikal individualisme til kollektivistisk venstreradikalisme»
- **Anje Müller Gjesdal:** «Fra Tiqqun til Tarnac. Fransk radikalisme på 2000-tallet»
- **Bo Brekke:** «Tron Øgrim. Det norske ungdomsopprørets strateg»
- **Haakon Flemmen:** «Kulturradikalismens tidlige begrepshistorie»
- **Sigurd Hoel:** «Motstand mot...Kulturradikalismens fremtidsproblemer»
- **Emil Nicklas Johnsen:** «'At tænke sine tanker helt til ende'. Georg Brandes og radikalismen»
- **Kai Østberg:** «Robespierre. Folkets fundamentalist»
- **Torbjörn Nilsson:** «Dröm eller mardröm? Grunnloven 1814 med svenska ögon»

UTENOMTEMA

- **Thale Sørli**: «Fotografi. En mekanisk dannelseskunst»
- **Baard Olav Skogrand**: «Historien mot Hegel? Om Hegel-forskning og idéhistoriske utfordringer»

BOKESSAY

- **Thomas Krogh**: «Rettshistorie og idéhistorie»
- **Espen Schaanning**: «Vitensnettets omkring barnet»
- **Thomas Østerhaug**: «Thomas Harriots mange verdener»

■

//

//]]]]> //]]>